

PARTIZANSKA KNJIGA

Edicija
Tekstopolis
Knjiga 16

PARTIZANSKA KNJIGA

© Danny Morrison, 1997.

© za ovo izdanje Partizanska knjiga, 2018.

Naslov originala
Danny Morrison
The Wrong Man

The Mercier Press Ltd., 1997
Cork, Ireland

Ova knjiga je objavljena uz podršku *Literature
Ireland*.

Urednici
Srđan Srđić
Vladimir Arsenić

Deni Morison

Pogrešan čovek

S engleskog preveo
Ivan Radosavljević

Kikinda, 2018.

Prolog

Tod je šmrknuo nekoliko puta dok se nije prenuo, dospevši u stanje sanjive, nejasne svesnosti, ne znajući da li se nalazi u sopstvenom krevetu, niti da li je napolju dan ili noć; bio je zbunjen i još uvek pijan. Vrat ga je boleo i mogao je da ga pomera samo kratkim, postepenim pokretima.

Kad je spustio pogled, ukazala mu se slika – mrlja cvetnog dezena na tepihu. Shvatio je da gleda samo na jedno oko, čije je vidno polje ograničeno. U drugom, levom oku, koje mu je nekoliko nedelja ranije ostalo povređeno od udarca palicom, ponovo je osećao bolno pulsiranje, kao da će se rasprsnuti. Kad je pokušao da protrlja oči, ruke ga nisu poslušale i uhvatila ga je panika. Pokušao je vriskom da dozove Sal u pomoć, pri čemu je tek shvatio da su mu usta već razjapljena i ispunjena nečim nabrekli. Stresao se čitavim telom i osetio da mu se šavovi odeće usecaju u grudi i zglobove na rukama i nogama.

Zatim je shvatio da sedi uspravno na stolici, s nekakvom kapuljačom navučenom preko glave. Savio je nožne prste: nije imao ni čarape ni cipele.

Iznenada, prethodna noć povezala se sa sadašnjim trenutkom, srce mu se steglo i zalupalo od straha, odjekujući u ušima. Preplavila ga je želja da se uvuče natrag u bezbednost majčine materice, ili da se ponovo rodi u nekoj drugoj zemlji, u neko drugo vreme, s nekom drugom sudbinom.

Pokušao je da poveže sinoćnje događaje.

Sećao se da je kod kuće pozajmio novac od Sal, da je najveći deo prokockao na aparatu u pabu, pa je zatim izgubljeno povratio i još zaradio. Neko je predložio da odu na ples u Ardojn¹. Nije ni pokušao da pozove Sal. Sada je žalio zbog toga. Sal. Sal i Nuala.

Nagurali su se u taksije. Sećao se da je u klubu ispijao đus-votke, da je plesao i razmetao se dok su mu pljeskale žene koje su ga okružile; sećao se da su bleskala svetla, da je u toaletu pao na pod, da mu je neko podigao pantalone i zakopčao kaiš. Svi su se smejali. U dnu hodnika poljubio je neku devojkicu, možda čak dve. Ponovo se orio smeh. Neko je predložio da ponovo uzmu taksi i da odu na žurku u Nju Lodž² ili u Turf Lodž³. Sve mu se ukazivalo kao kroz maglu, ali je pamtio da je na licu osetio nalet svežeg vazduha, a zatim automobil, vožnju, tuču i mrak. Ili je tuča izbila pre nego što je ušao u vozilo s devojkicom kojoj se nabacivao? Nije bio siguran... nije bio siguran. Nije mogao da se seti je li ona u tom času još bila s njim ili je već bila ušla u drugi automobil.

Osluškiavao je, ali nije uspevao u sobi da čuje ništa osim sopstvenog disanja i zvukova koji su mu dolazili iz utrobe. Zamišljao je da je soba nenameštena, a on u njoj sam. Vrat ga je malo manje bolelo, pa je sad mogao slobodnije da zabaci glavu i da pronade prorez u kapuljači. Pogledom je pretraživao tepih. Desno od njega ležale su raširene novine. Na njima su bili šrafciğer, čekić i ekseri.

Pomislio je da ga možda drži IRA. Zabacio je glavu još malo i ugledao klešta i dva noža: jedan dugačak, za otkošćavanje, i jedan za uklanjanje kože.

1 Ardojn – radnička, katolička, nacionalistička gradska četvrt u severnom delu Belfasta. (*Sve beleške su prevodiočeve.*)

2 Nju Lodž – urbana, radnička, katolička gradska četvrt u centru Belfasta.

3 Turf Lodž – siromašno stambeno naselje u zapadnom delu Belfasta.

„Probudilo se ovo đubre iz IRA”, kazao je neko piskavim glasom.

„Stvarno? Dobro došao u Šenkil⁴, pizdo katolička.” Glas drugog muškarca bio je hrapav, kao u teškog pušača čija svaka reč iz grla izlazi ulepljena šlajmom.

Todove grudi napele su se i zgrčile nekoliko puta. U poslednjih četiri ili pet nedelja izborio se s toliko straha i zbunjenosti da bi od toga svako poludeo i činilo mu se da više ne može da podnese. Pokušao je da se pribere, da smisli kako da se izvuče, ali škripac u kojem se našao, ispunjavao ga je čistim užasom koji mu je ledio misli. Briznuo je u plač i pronašao izvesnu utehu u toj detinjastoj reakciji, kojom je prećutno iskazao poštovanje prema silama kojima upravljaju odrasli i molbu za milost i saosećanje.

„Odvaliću se od smeha načisto ako ova pizda nastavi ovako!”, kazao je drugi čovek, veselo pljesnuvši Toda po butini. „Isplači se, sinko! Isplači se! Pa onda izrecituj svoje usrane molitve, jer večeras stižeš na nebesa.”

„Dabome, pošto ti ovde prvo priredimo pakao”, kazao je prvi čovek.

Začuo se smeh iz ugla, otkrivši prisustvo trećeg čoveka.

Tod je jecao, dugo i otegnuto. Uskoro mu se nos napunio slinama, te mu je bilo veoma teško da udahne dovoljno vazduha. Pluća su mu se davila u astmatičnom napadu, dok je panično tresao glavom levo-desno, hvatajući vazduh.

„Malon će se ubiti ako se ne smiri, momci.”

4 Šenkil – gradska četvrt u zapadnom delu Belfasta, ozloglašena po nasilju, velikom broju pripadnika paravojski i po mnogobrojnim muralima terorističkog sadržaja.

Osećao se kao da ga otmičari pomno proučavaju sasvim izbliza.

„Da znaš, jebote. Samo što se nije onesvestio.”

„Sam će sebi izazvati asfiksiju”, kazao je jezivim tenorom glas iz ugla.

„Aaa, ja sam glupiša oranžista⁵. Ne znam šta je to as-fiksiju, Šefe. Ja sam glupi oranž skot... Je li tako, pizdo jedna katolička?”, kazao je onaj piskavi glas. Udario je Toda po uhu, što mu je u glavi izazvalo pravu malu eksploziju.

Todova pluća vrištala su za vazduhom, grudi su mu bile u agoniji, a vratni zglobovi mu je škripao kao da unutra ima istrošen kotrljajući ležaj. Neko je prskao po sobi iz njegove pumpice za astmu i smejao se.

„Znate šta bih voleo da probam?”, kazao je ostalima onaj koji ga je udario.

„Šta, Semi?”, upitao je Promukli.

„Ako bi mogla da se skinu vrata od mikrotalasne...”

„Dobro...”

„A da radi i dalje...”

„Dobro...”

„Mogli bismo da gledamo kako mu se kuva stopalo!”

„Semi, majstor si za gluposti! Talasi bi izašli i odbijali bi se po celoj sobi. Išli bismo po Šenkilu kao dva Pakistanca.”

5 Oranžista – Red oranžista je protestantsko bratstvo sa sedištem u Belfastu. Osnovano je 1796. u čast englesko-irsko-škotskog protestantskog kralja holandskog porekla Vilijama Oranskog, koji je porazio vojsku katoličkog kralja Džejmsa II u bici na Bojnu 1690. Politički, Red oranžista je snažno povezan s unionizmom, to jest s težnjom da Severna Irska ostane deo Velike Britanije. Red sebe smatra braniocem protestantskih građanskih i verskih sloboda, dok ga kritičari optužuju za izazivanje podela i trijumfalizam.

„Drži se ti samo amputacije”, kazao je onaj za koga je Tod zaključio da je Šef, njihov vođa. „Hajde, odseci mu nožni palac.”

Tod je osetio da su ga dograbili za stopalo i da se oštrica noža probija kroz jastučić mesa kojim je obložena kost nožnog palca. Trgnuo se kao da mu je milion volti prošlo kroz telo.

„Čekaj, čekaj. Pokušava nešto da ti kaže”, rekao je Promukli.

„U redu je, dečko, to je samo nož, nije mikrotalasna.”

„Ozbiljno, pokušava nešto da ti kaže...”

„Ma, jok. Samo će da vrišti ako mu izvadimo čarapu.”

Tod je žustro odmahnuo glavom, moleći ih da mu poklone poverenje. Osetio je da neka ruka delimično podiže kapuljaču, ruka s koje su dopirali gvožđevit miris krvi i miris nedavno popušene cigarete. Izvukli su mu čarapu iz usta. Udahnuo je toliko vazduha da se načas onesvestio. Nesvest mu je donela momenat blaženstva, ali kad se osvestio, još uvek je bio u paklu.

„Mogu da vam pomognem!”, zadihano je izgovorio. „Učiniću sve što tražite!”

„Aaa, glupiša oranžista, aaa, priča, Šefe. Aaa, kako to misli zatvorenik, aaa, učiniće sve što tražimo? Kao, daće ostavku u IRA? E, pa onda gotova stvar. Da mu pozovemo taksu, pa onda svi da zapevamo nešto za rastanak.” Tod je dobio još jedan udarac preko uha. „Đubre jedno republikansko, Malone. A? Za koga nas ti smatraš, koji kurac? Nisi član IRA!”

„Nisam, kunem se!”

„No koji kurac no da jesi!”

„Deteta mi, nisam!”, viknuo je Tod.

„O, Bože, evo sad njegova bebica. Kako je to samo slatko. Da nemaš sliku slučajno?”

„To malo siroče, je li dečak ili devojčica?”

„Slušaj”, rekao je Šef. „Šta misliš, zašto smo te izabrali? Nećemo da ubijemo baš bilo koga. Znamo ko si. Tvoje ime smo dobili od prijatelja u snagama bezbednosti. Tomas Malon zvani Tod, star dvadeset jednu godinu, izuzetno važan pripadnik Pokreta. Bio optužen za otmicu i članstvo u IRA. Optužnica povučena.”

„Kunem se Bogom, to nisam ja. Ovo je greška! Ovo je greška! To je moj brat. Deteta mi moga, to je moj brat.”

„Malo-malo pa izleti to dete, a, momci?”, odgovorio je kroz smeh.

„Tode, Tode, čoveče. Uzalud se trudiš. Imamo tvoju fotografiju koju je napravila Kraljevska policija Alstera u Kasreju⁶ 27. aprila, tačno u 8.15. Ti si to, sinko. Ti si to.”

Pošto je uskomešana rečna matica progutala jedno deblo, Tod je skočio na sledeće.

„Verovatno jesam ja na toj fotografiji”, složio se, „ali ja nisam Tod Malon. Posredi je greška.”

„Pa onda ko si ti?”

„Ja sam Ričard. Ričard Malon, Todov stariji brat.”

Svi su se zasmejali.

„Da se čovek upiša od smeha!”

„Šaljivdžija... 'Ričard'! Lukavi Diki! Ma, da ne poveruješ.”

⁶ Kasrej – zloglasni policijski isledni centar u istočnom Belfastu, poznat po policijskoj brutalnosti.

„Tode, ti nemaš brata. Zar ne? Tode? Tode?”

„Šta?”, upitao je poraženo.

„Zašto nas lažeš?”

„Zato što se bojim i ne želim da umrem.”

„To se da razumeti. Hoćeš li odsad da nam govoriš istinu?”

„Da.”

„Znaš li gde se nalaziš?”

„Ne.”

„Znaš li ko smo mi?”

„ADS⁷ ili IRA.”

„ADS ili IRA? Zašto to kažeš?”

„Možda se pretvarate da ste ADS da vidite da li ću izdati IRA. To je stari trik.”

„Pa sad, to je komplikovano”, nastavio je Šef. „Ali to bi uistinu moglo značiti da IRA smatra da tvoja otmica ima neku svrhu, jer nešto kriješ. Ili imaš da pružiš neke vredne informacije. Zar ne?”

Nije mogao da odgovori.

„Znaš šta, Tode”, kazao je Šef, odigavši malo kapuljaču i grubo mu gurnuvši čarapu natrag u usta. „Znaš šta... Semi... Semi. Odvedi ovog lažljivog provosa⁸ tamo iza pustopoljine i sruči mu dva metka u to lepo lice. Onda će mu biti jasno ko smo.”

Tod se koprcalo na stolici, sav pometen, kao jastog kad ga ubace u kipuću vodu.

„A nećemo ga prvo u mikrotalasnu?”

⁷ ADS – Alsterske dobrovoljačke snage, severnoiriska paravojska lojalna Velikoj Britaniji.

⁸ Provos – pripadnik Privremene irske revolucionarne vojske, jedne od irskih paravojski.

„Samo mu sruči dva metka u lice, Semi. Ovaj ne ume da prepozna hrišćansko milosrđe kad naiđe na njega.”

Tod je ponovo žustro odmahnuo glavom.

„Zaboga, moram decu da uzmem iz škole, šta je sad opet? Izvadi mu čarapu, Semi”, rekao je Šef.

„Izvadi mu ti, možda ima nešto.”

„Ne, ti je izvadi, ja sam oficir.”

„Brže bi bilo da ga ubijemo, da se ne zajebavamo.”

„Semi? Seeemiiii?”

„Dobro, Šefe, izvadiću mu, jebiga”, rekao je ovaj drugi, a kad je povukao čarapu iz Todovih usta, zakačila se za njegove prednje zube, pa mu je cimnula čitavu glavu.

„Ja potkazujem IRA!”, kazao je Tod dahćući. „Molim vas, verujte mi. Već godinama radim za policiju. Mrzim provose isto koliko i vi. Na istoj smo strani”, jecao je. „Molim vas...”

„Šta je on? Šta je rekao?”

„Za koga kaže da radi?”

„Kaže da je potkazivač”, reče Šef, opuštajući se.

„Dobro, ali još uvek je usrani katolik.”

„Jeste, i još je zgodniji od nas... Jesi video gde kupuje odeću?”

„Učiniću bilo šta”, rekao je Tod. „Bilo šta. Molim vas, nemojte da me ubijete. Nikad nikog nisam povredio. Nikad nisam pucao ni u jednog protestanta. Mrzim IRA, mrzim ih, mrzim. Uništili su mi život. Učiniću bilo šta, samo nemojte da me ubijete, molim vas. *Stvarno jesam* policijski potkazivač. Jesam, kunem se. Morate da mi verujete. Već godinama potkazujem IRA. Gde kriju oružje. Eksplozive. Gde su im skrovišta. Mogu to isto da

radim i za vas, još i više. Možete da pohvatate glavne vođe, Rejmonda Mesija, Peta Dojla, IRA, *Šin fejn*, šta god hoćete, mogu da vam ih predam, neće ni znati šta ih je snašlo. Pomoći ću vam, kunem se. Ali molim vas nemojte da me ubijete...” Glas mu je postepeno utihnuo: „... Kakve ima koristi... kakve ima koristi...”, a onda je zaplakao.

„Jebote, učiti više.”

„Molim vas, dajte mi pumpicu, treba mi pumpica. Molim vas!”

„Našpricaj mu pumpicu da udahne, Semi”, rekao je Šef.

„Ovoj pizdi?”

„Daj mu”, rekao je Šef Promuklom.

Tod je udahnuo koliko god je mogao.

„Je l' ti dosta?”, upitao je Šef.

„Samo još malo, molim vas... Hvala.”

„Dobro, Tode. Ako su svi dečaci i devojčice lepo seli, možemo da počnemo. Koju si prvu informaciju preneo snagama bezbednosti?”

„Aa”, rekao je, šmrkćući, pokušavajući da se pribere. „Ukratko sam im objasnio ko je ko u organizaciji i koje su poslove obavili. Sabotirao sam puške u Balimarfiju⁹ i omogućio hvatanje dvojice ljudi. U bombe sam stavljao neispravne detonatore da ne bi mogle da eksplodiraju. Jednog od vaših spasao sam da ga ne ubiju, Koslanda. Rekao sam to Kraljevskoj policiji Alstera...”

„Kad je to bilo?”

⁹ Balimarfi – naselje u zapadnom delu Belfasta, poznato po masakru nad civilima koji su izvršili pripadnici britanske vojske u avgustu 1971.

„Pre dve nedelje, telefonirao sam svom kontaktu i rekao mu da je pištolj poslat u Tvinbruk¹⁰. Hteli su da ubiju Koslanda, tamo u Danmariju¹¹. Uхватili su devojkicu s pištoljem u farmerkama...”

„Možda je bilo slučajno?”

„Ne, ne. Nije. To sam ja dojavio.”

„Kako se zvala?”

„Tina Ovens.”

„Jesu ti platili za to?”

„Pedeset funti. Dobio sam pedeset funti.”

„Ne verujem ti”, rekao je Šef, iznenada iznerviran, a ta promena raspoloženja srušila je Todovu jedinu nadu. „Pedeset funti! Zakolji to govno. Laže. Zakolji ga odmah!”

„Ne, ne. Molim vas”, zavapio je Tod između jecaja. „Bobi Kvin! Bobi Kvin! Pre šest nedelja ubio ga je SAS¹²! Ja sam ga potkazao, ja sam ga potkazao!”

Tek što je Tod izrekao tu poslednju reč, kad ga je udarac nečije pesnice pogodio ispod brade, razbio mu vilicu i oborio ga na pod zajedno sa stolicom za koju je bio vezan. Taj čovek se nadvio nad njim i strgnuo mu kapuljaču s glave.

„Pete!”, povikao je Tod. „Pete! Pete! Hvala Bogu, ti si! Hvala Bogu, ti si”, i ponovo se rasplakao, kao da ga je preplavilo olakšanje. Zdravo oko mu je plivalo u suzama, ali kad se obazreo oko sebe, brzo je primetio da se u sobi nalaze petorica, a ne trojica muškaraca.

„Koga ti misliš da zavtlavaš?”, rekao je Pet Dojl. Okrenuo se k Rejmondu Mesiju.

¹⁰ Tvinbruk – predgrađe na zapadu Belfasta.

¹¹ Danmari – gradska opština na jugozapadu Belfasta.

¹² SAS – specijalne britanske padobranske jedinice, komandosi.

„Nije trebalo da ga udariš, kretenu glupavi”, rekao je Petu onaj kog su zvali Šef. „Sve bi nam ispričao i da ga nismo ni pipnuli. Sad nam je video lica.”

„Zar je to važno?”, rekao je onaj s promuklim glasom. Džeri Kar iz Ardojna, pomislio je Tod. Džeri Kar! Video ga je na nekoj igranci s Tinom Ovens, mada nikad ranije nije s njim razgovarao. Džeri Kar! Jeza mu se spustila niz kičmu.

Šef se namrgodio na Karovu primedbu. „Ovaj čovek je Dobrovoljac. Treba da čujemo i njegovu stranu priče. Slušaš li, Malone?”

Rejmond se sagnuo i uspravio Toda sa stolicom.

„Rejmonde”, prošaputao je Tod isprekidanim, ali mirnim glasom. „To su sve bile laži. Sve laži, kunem se. Nisam potkazio Bobija. Molim te, veruj mi. To sam kazao samo zato što sam mislio da ste lojalisti i hteo sam da spasem život. Ali Bobi nije ubijen zbog mene, iskreno ti kažem.”

„Iskreno? Ti si ljigavac”, rekao je Pet. „Bitanga.”

„Grlo mi se osušilo. Treba mi gutljaj vode. Iskreno. Ne mogu da govorim bez toga, a mislim da mi je slomljena vilica.”

„Šteta što nisi rođen sa slomljenom vilicom”, rekao je Pet. „Veliki Bobi još bi bio živ, Tina ne bi bila u zatvoru i jebem li ga koliko operacija bi bilo uspešno izvedeno.”

„Duše mi detetove, nije zbog mene Bobi ubijen niti Tina uhapšena. Sve to što sam rekao, bile su laži. Kunem se.”

„Prilično uverljive laži.”

„Ne! Ovo je istina. Istina. Nisam ni znao za taj posao. Nisam bio na sastanku kad je to dogovoreno. Rejmonde, bio sam bolestan te nedelje. Sećaš se? Nisam

učestvovao. A Balimarfi? Pa kad sam ja bio u Balimarfiju s puškama? Nikad! A sabotiranje detonatora? Nikad ja nisam napravio bombu. Znaš to.”

„Tode, zar misliš da sam budala? Pre jednog minuta Rejmija i mene nudio si ADS-u na tacni. Zar nije tako?”

„Pete, plašio sam se.”

„Samo ako je cena dobra, ništa te ne bi sprečilo da nas izdaš”, Pet nije popuštao.

„Ne. Ne bih to učinio! Slušaj. Posle Bobijeve smrti ti, Rejmiond i ja odradili smo onaj hotel, je li tako! A s tobom, Pete, s tobom sam postavio onu minu koja je povredila Britance i nisu te uhvatili, vidiš!”

„To ništa ne dokazuje”, rekao je Pet. „Služba bezbednosti ti je to dozvolila da bi zadržao naše poverenje, ili im možda nisi kazao da te se ne bi odrekli...”

„Jebiga, momci! Zar ćete tako? Na sve imate odgovor?”

„Mi ovde postavljamo pitanja”, rekao je Šef. „A ti ćeš da daješ odgovore. Sigurno znaš i sam, Tode, da potkazivači ne govore Službi bezbednosti sve što znaju. Misle da na taj način zadržavaju izvesnu kontrolu. Neki čak ni novac ne uzimaju. To im pruža osećaj časti, kao da nisu pokvareni. Tako da ne mora da znači da si nevin samo zato što Britanci nisu saznali za sve operacije o kojima si ti znao, ili u kojima si učestvovao.”

„Nemam nikakvu šansu, onda? Khh. Khh. Grlo mi je suvo. Vode, molim vas. Dajte mi malo vode.”

„Doneću ja”, kazao je Rejmiond. Vratio se minut kasnije, a za to vreme Todu se nije obratio niko u sobi. „Zini.” Dao je Todu dva-tri gutljaja.

„Hvala, Rejmi. Mogu li u toalet?”

„Kako se kaže?“, rekao je Piskavi.

„Molim vas.“

„Ne.“

„Ali moram da... Stvarno moram...“

„Niko ti ne brani“, rekao je Kar.

„Molim te, Rejmi! Rejmonde, ne mogu da izdržim. Izleteće iz mene.“

„Jebote, stvarno si odvratani lik. Ne znam šta je ijedna žena ikad videla u tebi“, rekao je Pet.

„Molim vas, momci. Umreću.“

„Ja ću da ga odvedem“, kazao je Rejmond konačno.

„Hoćeš izdržati pored njega? Nećeš tamo da ga zadaviš?“, kazao je Šef šaljivo.

„Ako se pokaže da je kriv, Tod zna šta ću uraditi. Zar ne, Tode?“

Tod ništa nije kazao.

„Dobro, ali neka mu ruke ostanu vezane.“

Odvezali su ga sa stolice, te je ustao, nesiguran na nogama.

Rejmond je spustio dasku na toaletu, okrenuo se k Todu, otkopčao mu pantalone i povukao gaće naniže.

„Hvala“, rekao je Tod.

Čim je seo na šolju, proliv je jurnuo iz njega.

Rejmond je odvratio pogled, gledao je u ogledalo iznad lavaboa, gledao je u sijalicu koja je visila s tavanice.

„Rejmonde, o čemu je reč ovde? Stvarno, stvarno se plašim da ću priznati nešto što nisam uradio. Ovo nije kao u policiji u Kaslreju, niti bilo šta slično. Hoćeš li da mi pomogneš? Da me pričuvaš. Radi Sal i Nuale, ako išta možeš da učiniš, molim te pomoz mi.“

„Tode, pokušao si da namestiš da me ubiju.“

„Nisam, Rejmi. Ne. Ne. To prosto nije istina.”

„Ali zašto si cinkario Tinu? Ona je bila tvoj saborac. Tvoja prijateljica.”

„Nisam! Hoće li neko da mi poveruje?!”

„Tode, zašto si to učinio? Zašto?”

Tod se rasplakao. „Nemam prava to da tražim, Rejmonde, ali pomози mi, molim te pomози mi.”

„Jeste gotovi tamo?”, doviknuo je Šef.

„Dolazimo”, rekao je Rejmond. Obrisao je Toda, pa mu je navukao gaće.

„Hvala. Rejmi, pomoći ćeš mi, je l' da?”

Rejmond je oprao ruke. „Hajdemo natrag.”

„Samo čas. Samo čas.”

„Tode, prestani da odugovlačiš. Hajde da svršimo s tim.”

„Ali ti mi veruješ, zar ne, Rejmonde?”

„Postoje dokazi.”

„Kakvi dokazi? Nema dokaza.”

„Čućeš. Sve ćeš ubrzo saznati.”

Na povratku iz toaleta Pet im je preprečio put.

„Ostanite tu. Imamo problem.”

„U čemu je problem?”, upitao je Rejmond.

„Neko je dole u prizemlju. Tvoj čovek sad s njim razgovara. Možda ćemo morati da odemo. Posvuda pretražuju, a ova kuća nije baš bezbedna.”

U Todu se javila sumnjičavost.

Šef se popeo uza stepenište. „Vrati ga u spavaću sobu”, rekao je, pokazujući glavom. Vratili su se, zatvorili vrata i posadili Toda natrag u stolicu.

„Tode, premestićemo te, razumeš?”

„Kuda me vodite? Nećete valjda da me ubijete? Nećete valjda?” Glas mu je drhtao.

„Tode, odjebi. Nismo još ni porazgovarali s tobom. Vodimo te u drugu kuću, odakle će nas pokupiti automobilom. Nastavićemo ispitivanje kasnije.”

„Šta će tamo da se desi? Šta će sad biti?”

„Već sam ti kazao. Mi postavljamo pitanja. Tamo ćemo nastaviti da te ispitujemo.”

„Vodite me na granicu. Mrtav sam, je l' tako?”

„Ne mora da znači”, rekao je Šef. „Možda ćeš naći neko objašnjenje koje će sve da nas zapanji.”

„Mada još nisam čuo tako nešto”, nasmejao se Piskavi.

Šef je Piskavom uputio nezadovoljan pogled i zavrteo glavom. Želeo je da Tod bude smiren, da bi premeštaj protekao lakše.

„Bez cipela”, rekao je Šef. Šef je poslao Piskavog da osmotri okolinu. „Vratiće se za minut. Budite spremni.”

„Sad će da me ubiju, je l' tako, Rejmonde?”, rekao je Tod uzdrhtalo.

„Neće, Tode”, odgovorio je Rejmond. „Znaš kakva su pravila. Ti si Dobrovoljac. Sudiće ti vojni sud, a zatim odlučuju vojni zapovednici. Vidi, lično ću da te izvedem pozadi i da te prebacim preko ulice. Nemoj da praviš budalaštine i sve će biti u redu. Veruj mi.”

„Biću s tobom celim putem?”

„Bićeš sa mnom. Moramo opet da ti stavimo čarapu.”

„Kad bi samo znao koliko sam nevin, kad bi samo znao...”

„Smiri se sad da ti ovo ponovo navučem.” Vratio je Todu čarapu u usta, pa mu je navukao kapuljaču na glavu.

„Jesmo li spremni?“, kazao je Šef. Kar je klimnuo glavom, stojeći na stepeništu, proverio pištolj i tiho ga pružio Rejmondu.

On ga je stavio za pojas.

„Jesi li spreman, Tode?“, upitao je Rejmond. Očekivao je odgovor klimanjem glave, ali umesto toga Tod je počeo nekontrolisano da se tresе, kao da je dobio nekakav napad.

„Smiri se, smiri se, bićeš dobro.“ Rejmond je malo podignuo kapuljaču i izvukao čarapu.

„Gospode Bože, Gospode Bože, nećete valjda da me ubijete, nećete valjda, Rejmonde, nećete valjda?“, jecao je. „Pomisli na Nualu i Sal. To ne može da se desi, ne može... Imate pogrešnog čoveka...“

„Tode, već sam ti kazao. Samo ćemo preći u drugu kuću.“

„Sigurno, Rejmonde? Apsolutno sigurno? Ne kažeš to samo onako? Sigurno?“

„Sigurno.“

„Dobro, Rejmonde. Verujem ti. Verujem ti, zaista. Nikad me nisi slagao. Sasvim sigurno?“

„Sigurno. Sad ću da ti vratim čarapu. Budi miran. Bićeš dobro.“

Đubre, izgovorio je Kar bezglasno, samo usnama, u pravcu čoveka pod kapuljačom. *Usrano đubre*. Pa je podigao ruku kao da drži pištolj i cimnuo je u Todovom pravcu.